

Հանրապետական մանկավարժահոգեբանական կենտրոն

«Հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների և ուսուցչի
օգնականների դասավանդման հմտությունների զարգացման
ապահովում» ծրագիր

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Դպրոց՝ « Կապանի համար 1 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ

Թեմա՝ Դերային խաղերը որպես արդյունավետ զարգացման միջոց՝ ռուսաց
լեզվի դասավանդման գործընթացում

Վերապատրաստող, մենթոր՝ Լուսինե Բալայան

Ուսուցիչ՝ Համեստ Գրիգորյան

Կապան 2023

Բովանդակություն

Ներածություն

Գլուխ 1.....

Գլուխ 2.....

Եզրակացություններ.....

Գրականության ցանկ.....

Ներածություն

Խաղային ուսուցումը խորը պատմական արմատներ ունի: Նույնիսկ Հին Աթենքում (մ.թ.ա. 6-5 դդ.) դաստիարակության և կրթության պրակտիկայի պաթոսը ներթափանցում էր մրցակցության ոգով: XV–XVI դդ. Յան Ամոս Կամենսկին հորդորեց բոլոր «դժվար աշխատանքի դպրոցները» վերածել խաղերի վայրերի: Առաջին բիզնես խաղը մշակվել և վարել է M.M. Birshstein-ը 1932 թվականին: Այսօր խաղային տեխնոլոգիաների կիրառումը անվիճելի ընդհանուր ճանաչված փաստ է: Բիզնես խաղերն ու թրեյնինգները շատ տարածված են բոլոր զարգացած երկրներում: Համաձայն եմ ժամանակակից ռուս մանկավարժների այն կարծիքի հետ, որ խաղային մեթոդաբանության խնդիրը տեսական հարթությունից անցել է գործնականի:

Շատ մեթոդաբանական նորամուծություններ այսօր կապված են ուսուցման ինտերակտիվ մեթոդների կիրառման հետ: Դերային խաղն էլ ինտերակտիվ ուսուցման դրսևորման մի տարբերակ է: «Ինտերակտիվ» բառը մեզ անգլերենից եկել է «փոխազդել» բառից: «Ինտերը» «փոխադարձ է», «ակտը»՝ գործել: Ինտերակտիվ - նշանակում է շփվելու ունակություն կամ խոսակցության ռեժիմում, երկխոսություն ինչ-որ բանի կամ ինչ-որ մեկի հետ: Ինտերակտիվ ուսուցման ընթացքում իրականացվում է ուսուցչի և աշակերտի փոխազդեցությունը: Ինտերակտիվ ուսուցումը ճանաչողական գործունեության կազմակերպման հատուկ ձև է: Այն շատ կոնկրետ և կանխատեսելի նպատակներ ունի: Այդ նպատակներից է ուսուցման հարմարավետ պայմանների ստեղծումը, որպեսզի աշակերտը զգա իր հաջողությունը, իր ինտելեկտուալ կենսունակությունը, ինչը ուսուցման գործընթացն ինքնին արդյունավետ է դարձնում:

Դերային խաղը ուսուցչի և աշակերտների միջև դիդակտիկ փոխգործակցության ունիվերսալ ձև է:

Ինտերակտիվ վարժությունները և դերային խաղի ձևով տրված առաջադրանքները մեծացնում են սովորելու մոտիվացիան և դասին մասնակից դառնալու ցանկությունը: Խաղի ուսուցումը ուսուցման գործընթացի ձև է, որն ուղղված է սոցիալական փորձի ստեղծմանը և յուրացմանն իր բոլոր դրսևորումներով՝ գիտելիքներ, հմտություններ, կարողություններ, հուզական և գնահատողական գործունեություն:

Խաղի յուրաքանչյուր տեսակ ունի իր տեխնոլոգիան: Փորձը ցույց է տալիս, որ ռուսաց լեզվի դասերին՝ օգտագործելով խաղային իրավիճակներ, ուսուցման գործընթացը դարձնելով հետաքրքիր, նպաստում ենք դպրոցականների ակտիվ ճանաչողական հետաքրքրությանը: Դասարանում հատուկ մթնոլորտ է ձևավորվում, որտեղ կան ստեղծագործական և ազատ ընտրության տարրեր: Զարգանում է խմբում աշխատելու կարողությունը. խմբի հաղթանակը կախված է յուրաքանչյուրի անձնական ջանքերից: Շատ հաճախ սա պահանջում է, որ աշակերտը հաղթահարի իր ամաչկոտությունն ու անվճռականությունը, սեփական ուժերին չհավատալը: Այսպիսով, իրականացվում է զարգացման սկզբունքը, որն արտահայտվում է ոչ միայն ինտելեկտի զարգացման, այլև հուզական ոլորտի հարստացման և անհատի կամային որակների ձևավորման մեջ:

Թեմայի արդիականությունը

Ներկայումս ուսուցիչների մեծ մասը դասապրոցեսում կիրառում է կրթության ոչ ավանդական ձևերը: Ժամանակակից դպրոցը ուսուցչի առաջ դնում է ուսումնական և դաստիարակչական նոր խնդիրներ՝ թույլ տալ սովորողներին ծավալել ինքնուրույն ստեղծագործական և որոնողական գործունեություն, որը պետք է արդյունավետ լուծում ստանա : Հետևաբար, ուսուցչի զինանոցը ոչ միայն պետք է թարմացվի ուսուցման մեջ աշակերտի անհատականության աճող դերի ազդեցության տակ, այլև փոխակերպվի դասարանում աշխատանքի անսովոր, զվարճալի ձևերի: Այսօր խաղային տեխնոլոգիան պետք է շատ ավելի լայն և համակարգված կիրառվի դասարանում: Պարտադիր չէ, որ խաղը ամբողջ դասը տանի և երկար պատրաստվեն թե՛ ուսուցիչը, թե՛ երեխաները:

Մանկավարժական տեխնոլոգիաներում զգալի տեղ պետք է հատկացնել ինչպես դերային, այնպես էլ փոքր մրցակցային խաղերին: Նման խաղային տեխնիկան կտևի 5-7 րոպե, բայց այն կլուծի բազմաթիվ ուսումնական և զարգացմանը նպաստող խնդիրներ:

Այս աշխատանքի նպատակը՝ դիտարկել դերային խաղի տեխնիկայի կիրառումը ռուսաց լեզվի դասերին:

Հետազոտության խնդիրներն են՝

1. ուսումնասիրել թեմային վերաբերող գիտատեսական գրականությունը,
2. բացահայտել դերային խաղի միջոցով արժեքային համակարգի ձևավորման և սովորողների զարգացման ուղիներն ու միջոցները,
3. բացահայտել դերային խաղերի դերը ռուսաց լեզվի դասավանդման գործընթացում:

Գլուխ 1 Կրթության մեջ դերային խաղերի կիրառման արդյունավետությունը

Դերային խաղը ինտերակտիվ մեթոդ է, որը թույլ է տալիս սովորել սեփական փորձից՝ հատուկ կազմակերպված իրավիճակի միջոցով: Դերային խաղն ուսման և հոգեբանության մեջ կիրառվող մեթոդ է: Կրթական ծրագրերում, օրինակ, ուսուցիչը սովորողներին կարող է անսպասելի իրավիճակներ առաջարկել, ուր սովորողներին անհրաժեշտ է ընդունել որևէ դեր կամ տեսակետ, այնուհետև՝ փորձեր անել դա հասունացնելու և ավարտելու: Այն սովորողները, ովքեր չեն մասնակցում բուն դերային խաղին, ստանձնում են դիտորդի դերը և խաղի ավարտից հետո եզրակացություններ անում:

Դերային խաղի սցենարը, կարծես ժամանակը սեղմելով, ի մի է բերում իրադարձությունները, որոնք իրականում շատ ծավալուն են, թույլ տալով մասնակիցներին տեսնել և հասկանալ, թե «ինչպես կարձագանքի մեր խոսքը», և, ցանկության դեպքում, փորձարկել վարքագծի այլ ռազմավարություն: Բեմական որոշակի դեր խաղալը, դրա հետ նույնականացումը օգնում է աշակերտին:

1. ձեռք բերել անձնական և մասնագիտական կարևոր իրավիճակներում այլ մարդկանց հետ փոխգործակցության հուզական փորձ.

2. կապ հաստատել իրենց վարքի և դրա հետևանքների միջև.

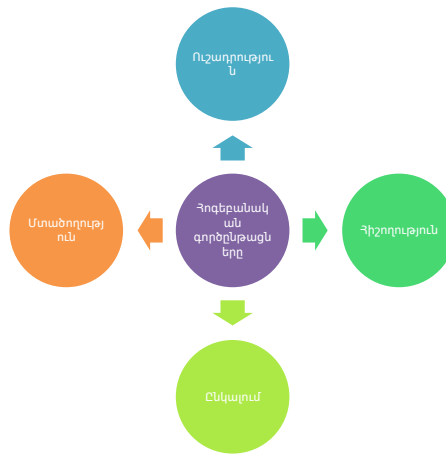
3. ռիսկի դիմել նմանատիպ հանգամանքներում նոր վարքագիծ փորձարկելու:

Դերային խաղն ուսման և հոգեբանության մեջ կիրառվող մեթոդ է: Կրթական ծրագրերում, օրինակ, ուսուցիչը սովորողներին կարող է անսպասելի իրավիճակներ առաջարկել, ուր սովորողներին անհրաժեշտ է ընդունել որևէ դեր կամ տեսակետ, այնուհետև՝ փորձեր անել դա հասունացնելու և ավարտելու: Այն սովորողները, ովքեր չեն մասնակցում բուն դերային խաղին, ստանձնում են դիտորդի դերը և խաղի ավարտից հետո եզրակացություններ անում:

Կարելի է ասել՝ դերային խաղը ուսուցումը վերածում է ինքնակրթության ստեղծագործական լաբորատորիայի: Մինևույն ժամանակ, հարկ է նշել, որ հոգեբանական սկզբունքների չպահպանումը, որոնց վրա հիմնված է դասավանդման այս մեթոդը, լավագույն դեպքում դերային խաղը կվերածի հնարավոր վառ դրամատիկացիայի, ներկայացման, բայց առանց դիդակտիկ նվաճումների, և մենք, հնարավոր է, բացասական արդյունք ստանանք: Այդ իսկ պատճառով այնքան մեծ է դերային խաղը կազմակերպող ուսուցչի հոգեբանական կոմպետենտության կարևորությունը, որին նախ և առաջ պետք է վերագրել.

հոգեբանական դիտարկում.

- մասնակիցների իրավիճակը և հուզական փորձառությունները վերլուծելու ունակություն.
- զարգացող իրադարձությունների հետևանքները կանխատեսելու ունակություն.
- տեղի ունեցողին ճկուն և արագ արձագանքելու ունակություն.
- գործընթացները առանց արժեքային դատողությունների կառավարելու հմտություն:

1.1. Դերային խաղի էությունն ու կառուցվածքը

Դերային խաղ մեթոդը նպատակահարմար է իրականացնել ինչպես հիմնական, այնպես էլ կրտսեր դպրոցում: Անհրաժեշտ է հանգամանորեն պլանավորել դերային խաղը՝ նախապես սահմանելով նպատակ, ձևակերպելով չափելի վերջնարդյունքներ: Առանձնացվում է դերային խաղի 2 տեսակ՝ ուղղորդված և հանպատրաստից՝ դասակարգման հիմքում դնելով սովորողների ակտիվ կամ պասիվ որոշում կայացնելու հանգամանքը: Ուղղորդված դերային խաղի արդյունավետությունը ապահովելու համար դրանք պետք է լինեն մանրակրկիտ ծրագրված և լավ ուղղորդված: Կարևոր է առաջադրանքը սկսելուց առաջ անդրադարձալ հետևյալ հարցերին.

- Ինչի՞ն է նպաստում դերախաղի կազմակերպումը:
- Որո՞նք են դերախաղի նպատակն ու խնդիրները:
- Որո՞նք են դերախաղի ընդհանուր կանոնները:
- Որո՞նք են դերախաղի փուլերը:

Հանպատրաստից դերախաղի դեպքում հակառակը՝ պետք է ապահովել սովորողների առավելագույն ազատություն:

Դերախաղերը սովորաբար իրականացվում են երեք փուլով՝ նախապատրաստման, բուն խաղի և անդրադարձի: Առաջին՝ նախապատրաստման փուլում քննարկվում են այն կանոնները, որոնք պետք է պահպանվեն դերային խաղի

ընթացքում: Բաժանվում են դերերը, նշանակվում են դիտորդները և ստանում դիտարկման հստակ առաջադրանք: Դերակատարները կարդում, մտածում են իրենց դերերի մասին: Երկրորդ՝ խաղի փուլում խաղացողները ստանձնում են իրենց դերերը և կատարում դրանք՝ կախված իրավիճակից՝ կիրառելով ձեռք բերված հմտությունները: Մյուսները կատարում են իրենց դիտորդական հանձնարարությունը: Երրորդ՝ անդրադարձի փուլում խաղացողներն առաջին հերթին արտահայտում են խաղի ընթացքում իրենց ունեցած զգացմունքները: Դիտորդները ներկայացնում են իրենց դիտարկումները: Հետո խոսվում է դերախաղի ժամանակ կայացրած որոշումների ու գործողությունների մասին, և աշխատանքն ամփոփվում է եզրակացություններով: Ցանկացած դերախաղի համար կան հստակ կանոններ, որոնց պահպանումը հնարավորություն կտա արդյունավետ աշխատելու և հետագայում էլ բարելավելու արդյունքները, ինչն էլ հենց ձևավորող գնահատման նպատակն է: Դերային խաղը ծառայում է որպես երեխայի սոցիալական գիտակցության ձևավորման կարևոր աղբյուր, քանի որ դրանում նա իրեն նույնացնում է մեծահասակի հետ, վերարտադրում է գործառույթները, կրկնօրինակում հարաբերությունները՝ նրա կողմից հատուկ ստեղծված պայմաններում, նա անձնապես ենթարկվում է փոփոխության:

Դերային խաղը երեխայի կողմից սոցիալական հարաբերությունների մոդելավորման ձև է՝ ազատ իմպրովիզացիա, որը չի ենթարկվում խիստ կանոնների և անփոփոխ պայմանների: Այնուամենայնիվ, կամայականորեն հանդես գալով տարբեր իրավիճակներում, երեխաները զգում և գործում են այնպես, ինչպես մարդիկ, որոնց դերերը նրանք ստանձնում են:

Խաղերում ձևավորվում և դրսևորվում է երեխայի՝ աշխարհի վրա ակտիվորեն ազդելու, այն վերաիմաստավորելու անհրաժեշտությունը:

Դերային խաղի շնորհիվ երեխայի մոտ առաջանում է հաճույքի նոր ձև՝ կանոններին համապատասխան գործելու բերկրանքը: Կանոններով խաղալը երեխային տալիս է անհրաժեշտ կարողություններ. նախ՝ խաղի կանոնների կիրառումը միշտ կապված է նրանց ընկալման և երևակայական իրավիճակի

վերարտադրման ,ապա կանոններով հավաքական խաղը սովորեցնում է հաղորդակցվել,նաև մեր պարագայում ռուսաց լեզվի բառապաշարի յուրացումն է:

1.2. Դերային խաղի գործառույթները

Դերային խաղն առաջին հերթին խոսքային գործունեություն է՝ միաժամանակ խաղալ և սովորել:

Ի՞նչ գործառույթներ կարող է այն կատարել:

Դերային խաղը հիմնված է միջանձնային հարաբերությունների վրա, որոնք իրականացվում են հաղորդակցության գործընթացում: Որպես միջանձնային հաղորդակցության մոդել՝ դերային խաղն առաջ է բերում հաղորդակցության անհրաժեշտություն, և այս առումով այն կատարում է մոտիվացիոն և խրախուսական գործառույթ:

Դերային խաղը կարող է վերագրվել կրթական խաղերին, քանի որ այն մեծապես նպաստում է խոսքի հմտությունների և կարողությունների զարգացմանը, թույլ է տալիս ղեկավարել աշակերտների հաղորդակցությունը տարբեր խոսքային իրավիճակներում: Դերախաղն ապահովում է ուսուցման գործառույթ: Դերային խաղը ոչ միայն որպես զվարճալի զբաղմունք է, այլև կյանքի տարբեր հարաբերություններում գործելու համար անհրաժեշտ կարողությունների, քննադատական մտքի ձևավորման միջոց: Մարդուն բոլոր իմաստներով, բոլոր կողմերով ճանաչելու համար բավական է նրան ուսումնասիրել խաղային գործունեության ժամանակ:

Յուրաքանչյուր երեխա խաղային գործընթացում դրսևորում է ինքնատիպ վարք՝ ուժ, ճարպկություն, խարդախություն, հնարամտություն, խելք,գիտելիքներ, կռահում, քննադատում և այլն: Հենց այդ արգելքների հաղթահարման գործընթացն էլ նպաստում է երեխաների ընմբռնողականության, ուշադրության, հիշողության, կամքի, դիտողունակության, մտածողության, երևակայության զարգացմանը,

միջանձնային հարաբերությունների կարգավորմանը, այդ ուղղությամբ արժեքավոր ունակությունների ձևավորմանը:

Գլուխ 2

Դերային խաղերի կիրառումն իմ փորձից

Դերային խաղը միաժամանակ ելույթ է, խաղ և ուսումնական գործունեություն: Աշակերտների տեսանկյունից դերային խաղը խաղային գործունեություն է, որտեղ նրանք հանդես են գալիս տարբեր դերերով: Խաղի դաստիարակչական բնույթը հաճախ նրանց կողմից չի գիտակցվում: Ուսուցչի համար խաղի նպատակը աշակերտների խոսքի հմտությունների և կարողությունների ձևավորումն ու զարգացումն է: Դերային խաղը վերահսկվում է ուսուցչի կողմից, դրա դաստիարակչական բնույթը ուսուցչի կողմից հստակ ընկալվում է:

Եկեք ուսումնասիրենք գործառույթները:

Քանի որ դերախաղը հիմնված է միջանձնային հարաբերությունների վրա, այն առաջացնում է շփման անհրաժեշտություն, խթանում է դրան ռուսաց լեզվով մասնակցելու հետաքրքրությունը, այսինքն՝ կատարում է մոտիվացիոն ֆունկցիա:

Դերային խաղը մեծապես որոշվում է լեզվական միջոցների ընտրությամբ, նպաստում է խոսքի հմտությունների և կարողությունների զարգացմանը, թույլ է տալիս մոդելավորել սովորողների հաղորդակցությունը տարբեր խոսքային իրավիճակներում: Այսինքն՝ դա միջանձնային միջավայրում հմտությունների և կարողությունների յուրացման վարժություն է: Այս առումով դերախաղն ապահովում է դաստիարակչական գործառույթ:

Դերային խաղերում դաստիարակվում են գիտակցված կարգապահություն, աշխատասիրություն, փոխօգնություն, ակտիվություն, տարբեր գործունեությամբ զբաղվելու պատրաստակամություն, անկախություն, սեփական տեսակետը պաշտպանելու, նախաձեռնություն ցուցաբերելու, որոշակի պայմաններում

լավագույն լուծումը գտնելու կարողությունը. այսինքն՝ կարելի է ասել՝ մեծ է դերային խաղի դաստիարակչական ֆունկցիան:

Դերային խաղը ձևավորում է դպրոցականների կարողությունը՝ խաղալու այլ անձի դերը: Այն կենտրոնացնում է աշակերտների սեփական խոսքի վարքագծի և գրուցակցի վարքագծի պլանավորման վրա, զարգացնում է իրենց գործողությունները վերահսկելու, ուրիշների գործողությունների օբյեկտիվ գնահատական տալու կարողությունը: Հետևաբար, դերային խաղը ուսուցման գործընթացում կատարում է կողմնորոշիչ գործառույթ:

Դերային խաղը աշակերտներին հնարավորություն է տալիս դուրս գալ իրենց գործունեության համատեքստից և ընդլայնել այն: Այսպիսով, այն իրականացնում է փոխհատուցման գործառույթ: Դերային խաղի կառուցվածքը համապատասխանում է վերը ներկայացված մոդելին, որը միավորում է բոլոր ինտերակտիվ տեխնոլոգիաները, սակայն դրա կառուցվածքում առանձնանում են երեք բաղադրիչ՝ դերեր, սկզբնական իրավիճակ, դերախաղային գործողություններ:

Ինչպես ցույց են տալիս ուսուցման արդյունքները, ռուսաց լեզվի դասերին դերախաղի կիրառումը նպաստում է աշակերտների խոսքի դրական փոփոխություններին նաև որակապես:

Մեթոդի արդյունավետությունն այն է, որ

- մեր ձեռք բերած փորձը պահպանվում է երկար,
- այն գիտելիքների ու հմտությունների ձեռքբերման հետաքրքիր ձև է,
- այն հնարավորություն է տալիս ուսանողներին հիմնախնդիրների իրավիճակային դրսևորումները հասկանալ:

Ժամանակային առումով դերային խաղը ուսուցչի և աշակերտի միջև վերահսկվող փոխազդեցության համեմատաբար ամբողջական ցիկլ է, որը բաղկացած է դերային խաղ պատրաստելուց, այն վարելուց և ամփոփելուց: Սա հատկապես ճիշտ է դերային խաղի նախապատրաստական շրջանում: Դերային խաղի նախապատրաստական շրջանի (3-4 րոպեից մինչև 10-12 րոպե) տևողության հիման վրա առանձնանում են «փոքր խաղ» և «մեծ խաղ»: Փոքր դերային խաղն

իրականացվում է մեկ դասի ընթացքում օտար լեզվով և հաճախ հիմք է հանդիսանում մեծ դերախաղի համար:

Ռուսաց լեզվի դասերին կան դերային խաղերի մեծ թվով ձևեր՝ շնորհանդեսներ, հարցազրույցներ, կլոր սեղաններ, հեքիաթներ, ռեպորտաժներ և այլն⁴:

Տե՛ս՝ Кобышева А.В. Игровой метод в обучении иностранным языкам. – СПб.: КАРО, Мн.: Изд-во «Четыре четверти», 2006. – 192 с.

Դասի պլան 1

Առարկա՝ Ռուսաց լեզու,

Դասարան՝ 3-րդ

Դասի թեման՝ Գնդլիկ բոքոնիկը

Դասի տեսակը՝ կրկնություն

Նպատակը՝ պարզել, թե սովորողները որքանով են յուրացրել դասի թեման, իրականացնել դերային խաղը և արձանագրել արդյունքներ, հարստացնել սովորողների բառապաշարը, զարգացնել բանավոր խոսքը:

Մեթոդները՝ զրույց, մտազրոհ, դերային խաղ,

Միջոցները՝ դասագիրք, աշխատանքային տետր, համապատասխան հագուստներ, պաստառներ, գունավոր նշագրիչներ:

Ընթացքը՝ նախ հարկ ենք համարում նշել, որ երրորդ դասարանի դասագիրքը մեզ թույլ է տալիս ավելի հաճախ կազմակերպել դերային խաղեր, որը հիանալի տարբերակ է օտար լեզվի յուրացման համար:

Քայլ 1. Դասի մեկնարկին ուսուցիչը ուղղում է մի քանի հարց և պարզում, թե սովորողները որքանով են յուրացրել դասը: Այդպիսի հարցեր են.

Ո՞վ խնդրեց տատիկին թխել գնդիկ-բոքոնիկ:

Ու՞մ առաջինը հանդիպեց գնդիկ-բոքոնիկը:

Էլ ու՞մ հանդիպեց գնդիկ-բոքոնիկը:

Ինչպիսի՞ ավարտ ունի ստեղծագործությունը:

Քայլ 2՝ Թարգմանեք *замесить тесто, остынуть, поищи, набери, искать, лежать, пожарить* բառերը:

Քայլ 3՝ Այս և նմանատիպ հարցերին պատասխանելուց հետո հնչում է Գնդիկ-բոքոնիկի երգը և բոլորը երգում են այն:

Քայլ 4՝ Աշակերտները զգեստափոխվում են և իրականացնում դերային խաղ:

Դերային խաղին մասնակցում են Գնդիկ-բոքոնիկը, տատիկը, պապիկը, նապաստակը, գայլը, արջը և աղվեսը: Դերային խաղը խաղում ենք երկու անգամ, երկուսի դեպքում էլ նոր աշակերտների ընտրելով: Այս դասը մեզ հնարավորություն է տալիս նաև կրկնելով բառերն ու բառակապակցությունները յուրացնել նոր բառերն ու ռուսաց լեզուն:

Քայլ 5՝ Դասի ավարտին գնահատում ենք աշակերտներին և հանձնարարում տնային աշխատանքը:

Դասի պլան 2

Առարկա՝ Ռուսաց լեզու

Դասարան՝ 6-րդ

Դասի թեման՝ Հեքիաթ ձկնորսի և ձկան մասին

Դասի տեսակը՝ կրկնություն

Նպատակը՝ ամրապնդել ստացած գիտելիքների պաշարը, իրականացնել դերային խաղ:

Մեթոդները՝ զրույց, մտազրոհ, դերային խաղ, նոր ավարտ, շրջագայություն պատկերասրահում,

Միջոցները՝ դասագիրք, աշխատանքային տետր, բառատետր, պաստառներ, գունավոր նշագրիչներ, համապատասխան հագուստ, մուլտֆիլմ.

Ընթացքը՝

քայլ 1. դասի մեկնարկին ուսուցիչը հնչեցնում է մի շարք հարցեր պարզելու համար, թե սովորողները որքանով են յուրացրել դասը:

այդ հարցերն են՝

ո՞վ բռնեց ձկանը:

Ինչու՞ ձերունին բաց թողեց ձկանը:

Ի՞նչ ցանկություն ուներ ձկնորսի կինը:

Ինչու՞ ձկնիկը պատժեց տատիկին:

Ներկայացրու հեքիաթի այուժեն:

Ինչի՞ մասին է հեքիաթը:

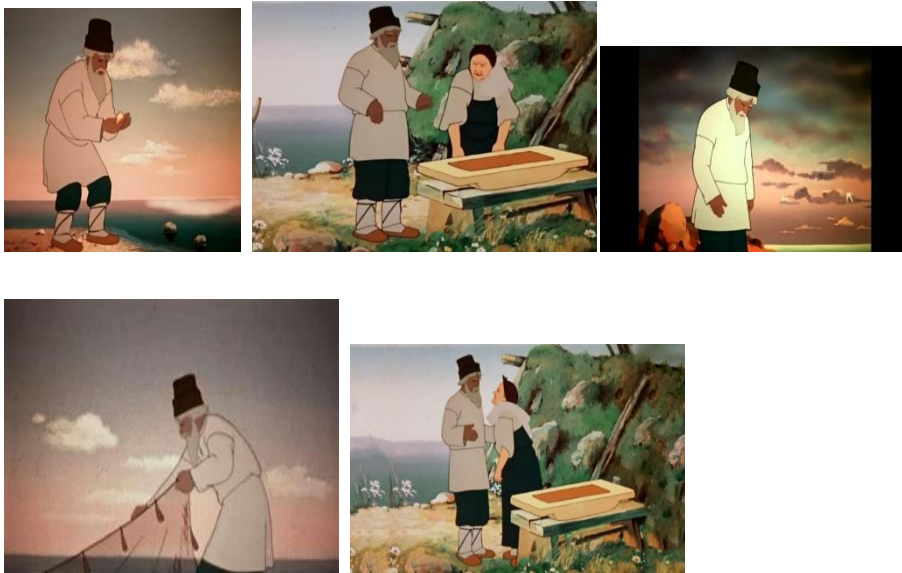
քայլ 2 . իրականացնում ենք դերային խաղ: Վիճակահանությամբ որոշում ենք դերերը և խաղն իրականացնում երկու անգամ: Քանի որ տեքստը չափածո է, ուստի սովորողների բանավոր խոսքը զարգացնելու համար, մենք իրականացնում ենք արձակ խոսքի միջոցով. սակայն նախապես հանձնարարում ենք մի քանիսին նաև անգիր սովորել դերերը: Ռուսաց լեզվի դասավանդման ժամանակ կարևոր է բառապաշարի հարստացումը, ինքնուրույն խոսք կազմելու ունակությունը, ուստի չափածո խոսքն արձակի վերածելու տարբերակը հիանալի է գործում:

քայլ 3. Դերային խաղն իրականացնելուց հետո հարկավոր է աշակերտներին հնարավորություն տալ արտահայտելու իրենց կարծիքը ստեղծագործության վերաբերյալ:

քայլ 4 Սրան հետևում է նոր ավարտ հորինելու քայլը, որը հիանալի տարբերակ է ինքնահաստատման և բառապաշարի հարստացման: Սովորողները բանավոր ներկայացնում են իրենց հորինած նոր ավարտը կամ այն ավարտը , որը կցանկանային լինել:

քայլ 5. Գրատախտակին մեկ-մեկ մոտենում են աշակերտները և դեմքով շրջվում դեպի դասարանը, ապա էլեկտրոնային գրատախտակին մեկ-մեկ հայտնվում են նկարները, իսկ մեջքով շրջվածը պետք է ասի, թե հեքիաթի որ դրվագն է ներկայացված, իսկ ներկայացնելու է դերային խաղի միջոցով . սա նույնպես հիանալի տարբերակ է պարզելու, թե սովորողները որքանով են յուրացրել դասը : Աշակերտը պետք է դերային խաղի մեջ մտնի և ներկայացնի նկարը:

Քայլ 6. իրականացնում ենք շրջագայություն պատկերասրահում: Դասարանը բաժանում ենք 4 խմբի և տալիս դասարանի մի անկյունը. սեղաններին դրված են պաստառներ և գունավոր նշագրիչներ: Խմբերից յուրաքանչյուրը զբաղեցնում է մի անկյունը.

Առաջին խումբը ներկայացնում է Ալեքսանդր Պուշկինին՝ ստեղծագործության հեղինակին:

Երկրորդ խումբը ներկայացնում է ծերունուն,

Երրորդ խումբը ներկայացնում է ձկնիկին,

Չորրորդ խումբը ներկայացնում է ծեր կնոջը:

Քայլ 7. Գնահատում ենք աշակերտներին:

Քայլ 8. հանձնարարվում է տնային աշխատանքը:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

- Դերային խաղերը կարող են լինել ուսումնական ամբողջական մեթոդ:
- Խաղի միջոցով դասը ոչ միայն ավելի հետաքրքիր է դառնում, այլև մոտիվացնում ենք աշակերտին:
- Մարդուն բոլոր իմաստներով, բոլոր կողմերով ճանաչելու համար բավական է նրան ուսումնասիրել խաղային գործունեության ժամանակ:
- Այն գիտելիքներն են անցնում երկարատև հիշողության ոլորտ, որոնք մարդը գիտակցաբար ցանկացել է յուրացնել:
- Ուսուցման գործընթացում որոշիչ են կրթության սուբյեկտների միջև հարաբերությունների ընդհանուր կուլտուրան, աշխատանքային և ուսումնական նորմալ պայմանները, ուսումնական պրոցեսում սովորողների ազատության և ինքնուրույնության աստիճանը, բարոյահոգեբանական առողջ մթնոլորտը:
- Դերային խաղերն հիանալի տարբերակ են սովորողների բառապաշարը հարստացնելու, նրանց բանավոր խոսքը զարգացնելու համար:
- Ինտերակտիվ վարժությունները և դերային խաղի ձևով տրված առաջադրանքները մեծացնում են սովորելու մոտիվացիան և դասին մասնակից դառնալու ցանկությունը:

Դերային խաղի միջոցով սովորողը ձեռք է բերում մի շարք հմտություններ.

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

Աղայան Ղ., Նվեր Մանուկներին, Երևան, 1941,

Հանրակրթության պետական կրթակարգ, Ե., Անտաարես, 2004,

ՀՀ պաշտոնական տեղեկագիր, Կրթության մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենքը, 1999, կետ 18:

Конышева А. В., Игровой метод в обучении иностранным языкам., Минск, 2008,

Стронин М. Ф., Обучающие игры на уроках иностранного языка, М., 1994.